

Historická revizionistická literatura posledních let
(se zřetelem na německojazyčnou oblast)

PETR KUBÍK

NEWEST HISTORICAL REVISIONIST LITERATURE (WITH SPECIAL REGARD ON GERMAN-SPEAKING TERRITORY) by Petr Kubík

*

HISTORISCHE REVISIONISTISCHE LITERATUR DER LETZTEN JAHREN (IN BEZUG AUF DEN DEUTSCHSPRACHIGEN BEREICH) von Petr Kubík

---

Revize, revizionizmus – slova, která u mnohých lidí vyvolávají obavy a znamenají jako něco nepatřičného, ostudného až extrémistického. Je to, bohužel, výsledek desetiletí oficiálních propagand, které nechtějí připustit žádné větší změny ve svém učení.

Proč se bát slova revize? Je to přece od slova revidovat, opravovat. A každý seriózní člověk i celá společnost by měla přece neustále přemýšlet a opravovat své dřívější chyby, nedostatky, omyly, úsudky na základě nedostatečných zjištění, stará překonaná klišé. Být revizionistou by mělo být ctí, ne hanou. Pokud se k nějaké události objeví nové prameny, zjištění, svědectví, musí se přece starý názor revidovat, opravit. To je smyslem seriózní revize, revizionizmu. Platí to samozřejmě pro každé historické období, ale v užším slova smyslu myslíme v poslední době hlavně na období přelomu třicátých a čtyřicátých let 20. století, období II. světové války a času kolem ní. Tato doba je v historickém pojetí posledních desetiletí snad nejvíce pokřivena, a proto k ní také náleží hlavní díl revizionizmu.

Je nutné ovšem historický revizionizmus rozdělit minimálně do dvou základních větví. Na revizionizmus umírněný a radikální (oba dva by se jistě daly vnitřně dále členit). Umírněný revizionizmus se zabývá vysvětlováním mezinárodní situace konce třicátých a počátku čtyřicátých let na základě nových důkazů a z nich vyplývajících úvah, popisuje politický a vojenský vývoj doby jinak, než hlásala a hlásá „pravda vítězí“. Vyplývá z něj zrovnoprávnění odpovědnosti a vin všech zúčastněných sil

a států, na rozdíl od oficiálního házení vší viny jen na Německo a státy Osy. Umírněný revizionismus ovšem nijak nezpochybňuje či nezamlčuje nacistickou násilnou politiku vůči různým skupinám obyvatel a existenci nacistického utlačovatelského aparátu. (Tím se vyvrací častá námitka odpůrců revize, že prý poukázání na viny jiných států než Osy vede ke zpochybnování, ospravedlnění nacistických zločinů.) K tomu dochází u radikálního revizionismu, který přebírá všechny teze a závěry umírněných revizionistických zjištění, ale navíc se u něj objevuje snaha o zpochybnění nacistické násilné politiky, tzv. „popírání holocaustu“. Ve své studii se radikálním revizionismem zabývat nebudu, zaměřím se na popis hlavních trendů umírněného revizionismu.

Oficiální pohled na dějiny druhé světové války vytvořila již za jejího průběhu a krátce po jejím skončení skutečně „pravda vítězí“. Ta se záhy rozešla na „pravdu Západu“ (angloamerickou, liberální) a na „pravdu Východu“ (sovětskou, komunistickou). Nestranné, neutrální, natož konservativní pojetí nemohlo mít své místo ani v jedné z „pravd“. Obě „pravdy“ se vyznačovaly značnou samolibostí, jednostranností a černobílým viděním světa. Rozdíl byl samozřejmě v tom, kdo je „bílý“. V „pravdě Západu“ byly takto vylíčeny liberální režimy, Londýn, Washington a jejich vůdci, Churchill a Roosevelt, v „pravdě Východu“ komunistické strany, Moskva, Stalin. Obě „pravdy“ nesly kritiku a jiný názor, rozdíl byl v tom, že na Západě mohl alespoň jiný názor přežívat na okraji společnosti, zatímco na Východě byl likvidován v zárodku či vyhnán do soukromí.

Po 45 letech vlády v SSSR a východní Evropě „pravda Východu“ koncem osmdesátých let oficiálně padla a přežívá dnes jen v rigorózních komunistických hnutích a, bohužel, v části ruské politiky. Naproti tomu „pravda Západu“ dosáhla a dosahuje netušených úspěchů. Poté, co postupně v šedesátých a sedmdesátých letech ovládla bývalé poražené státy Osy, po pádu sovětského bloku úspěšně zaplnila místo po ustupující „pravdě Východu“ ve středovýchodní Evropě. Po pádu sovětské moci tedy nenastala žádná doba nových oficiálních nestranných pohledů na minulost, ale jednu jednostrannost vystřídala druhá, jen sofistikovanější a méně násilná. Revize se tedy vede proti oběma „pravdám“, ale z pochopitelných

důvodů je dnes o mnoho snažší a možnější revizionismus proti „pravdě Východu“ než proti „pravdě Západu“.

Vývoj v německojazyčné oblasti

V okupovaném Německu po roce 1945, v důsledku přímé přítomnosti Spojenců a jejich snahy o převýchovu, neměla „pravda vítězů“ zase tak těžkou práci, jak by se mohlo zdát. NDR byla oficiálně ovládnuta „pravdou Východu“, v SRN od padesátých let pronikala „pravda Západu“ postupně do oficiální politiky, médií, veřejnosti. Ostatně, svádet všechno jen na Hitlera mohlo vyhovovat i některým Němcům bez tlaku zvenčí. Vývoj pak prohloubila generační revolta šedesátých let, která se již plně vezla na jednostranném vidění minulosti. Z ní vzešli Zelení se stali průkopníky národního sebemrškačství. Oficiální elity určujících politických stran CDU, CSU, SPD, FDP přistoupily na úplný jednostranný pohled nejpozději v osmdesátých letech a trvají na něm dodnes. V Rakousku byl s určitým zpožděním vývoj podobný s rozdílem, že se mu více vzpírá významnější politická síla FPÖ, na rozdíl od některých německých malých pravicových uskupení, jako např. DVU, NPD a další.

Část německých historiků a veřejnosti, která se nechtěla podříditi oficiálnímu výkladu dějin, se musela vydat nelehkou cestou historického revizionismu. Na významné práce z pera německých historiků se muselo ale relativně dlouho čekat. Pokud odhlédneme od paměti důležitých vysokých účastníků války (jako von Manstein, Guderian, Kesselring), stal se postupně v šedesátých a sedmdesátých letech hvězdou revizionistické veřejnosti britský historik David Irving s tituly Zkáza Drážďan, Göring, Goebbels, Norimberk, poslední bitva, Hitlerova válka, případně další britský historik J. I. Taylor s knihou Příčiny II.světové války.

V sedmdesátých letech se sebe upozornil Američan Alfred de Zayas, hlavně publikací *Die Wehrmacht-Untersuchungsstelle*, a poté ruský emigrant Viktor Suvorov, zvláště prací *Ledoborec*. Z německých autorů se dá uvést hlavně Ernst Nolte, který již roku 1963 vydal svou analýzu fašismu v proslavené knize *Fašismus ve své epoše*. Nolte se pak stal i jedním z hlavních protagonistů střetu německých historiků v polovině

osmdesátých let, tzv. *Historikerstreit*, kdy vystoupil s tezí o sovětských koncentracích a násilné, utlačovatelské politice, která předcházela nacistické a mohla jí sloužit za vzor. Tím ovšem zpochybnil oficiálně hláсанou „jedinečnost“ nacistického režimu a vysloužil si ostré útoky liberálně-levicových historiků a médií.

Významná vlna německých a rakouských revizionistických prací přichází až od konce osmdesátých let a přes devadesátá léta trvá dodnes. Souvisí to s několika faktory. Jeden je badatelský, poté, co se v Rusku za Gorbačova a Jelcina otevřely archívy a na světlo se dostaly mnohé dokumenty podporující nové pohledy na dějiny. Druhý, důležitý, faktor je společenský vývoj v Německu a Rakousku, kde, jak jsem se již zmínil, od poloviny osmdesátých let ovládl politické elity a média naprosto jednostranný pohled na dějiny, vnucující společnosti výlučnou německou vinu a z toho pak plynoucí neustálé placení různého odškodňování, difamující německou minulost a její instituce. Levicovní intelektuálové vystupovali i proti sjednocení SRN a NDR v roce 1990. Německá levice vede neustálý boj proti symbolům minulosti využívající se například v poslední době v přejmenovávání ulic pojmenovaných po významných politických a vojenských činitelích od císařství po druhou světovou válku. Její extrémní část, anarchisté, se neštítí ničení památníků padlých a ve svém národním sadomasochismu jde tak daleko, že při svých demonstracích oslavuje zničení německých měst angloamerickým bombardováním. Na to vše musí konzervativní a národní část veřejnosti nějak reagovat.

Symbolem boje o minulost se stalo hodnocení Wehrmachtu. Do osmdesátých let ho oficiální místa nechávala na pokoji. V devadesátých letech ale vyrukovala skupina liberálně levicových uspořadatelů s putovní výstavou „Zločiny Wehrmachtu“, kterou postavila na směsi polopravd, falšování a lží. Je paradoxem dějin, že největší falšování fotografií odhalil historik polského původu Bogdan Musiał. Fotografie poté musely být staženy.

Na obhajobu Wehrmachtu vystoupilo mnoho známých historiků, kteří se do té doby za vysloveně revizionistické nepočítali (Seidler, Hoffmann), pro další byly tyto události a vše výše zmíněné impulsem k většímu za-

pojení do revizionistické práce. Obrana Wehrmachtu a racionální zdůvodňování jeho činů se tak stalo významnou částí revizionistického úsilí posledních deseti, patnácti let. Za stěžejní práci lze označit dvousvazkové dílo F. Seidlera *Verbrechen an der Wehrmacht* (1998, 1999) a *Wehrmacht im Partisanenkrieg* (1999). Tématice Wehrmachtu se dále věnují publikace Poeppel/von Preussen/Hase *Die Soldaten der Wehrmacht* (1998), W. Post *Die verleumdete Armee* (1999), Hillek *Wehrmacht als Befreierin* (2000) a *Deutsche Soldaten – Mörder oder Helden?* (2001), sborník nakladatelství DSZ *Helden der Wehrmacht* (2000), H. Hermann a kol. „*Supersoldiers*“, *die Wehrmacht im Urteil ausländischer Experten* (2005) a F. Uhle-Wetter *Höhe- und Wendepunkte deutscher Militärgeschichte* (2006). Vyšlo též množství publikací o dějinách jednotlivých jednotek, rovněž za zmínku stojí rozsáhlá řada publikací nakladatelství Motorbuch Verlag Stuttgart o všech typech zbraní a jednotek Wehrmachtu, která je sice politicky neutrální, ale přece jen slouží propagaci armádní minulosti. Do oblasti této problematiky určitě patří i nové vydávání pamětí německých účastníků války, vedle reedic známých generálů jsou zde hojně zastoupeni především letečtí příslušníci, za zmínku stojí Galland, Dickfeld, Hartmann, Rudel, Steinhoff a další. Snad poslední žijící letecké eso, Hajo Hermann, se neúnavně osobně angažuje v revizionistickém hnutí.

Další velkou částí revizionistického bádání je pravdivé popisování úlohy SSSR ve válečném konfliktu, zde právě posloužilo otevření ruských archívů (v poslední době za období prezidenta Putina se ovšem zase zavírají). Stěžejní práce jdou za sebou od počátku devadesátých let. Roku 1993 vychází kniha Ernsta Topitsche *Stalins Krieg*, o rok později Werner Maser vydává *Wortbruch, Hitler, Stalin und II. Weltkrieg*, roku 1995 následuje důležitá práce Joachima Hoffmanna *Stalins Vernichtungskrieg*, poté roku 1998 kniha Wolfganga Strausse *Unternehmen Barbarossa und russische Historikerstreit*, následují roku 2000 Bernd Zürner s *Die verschenkte Sieg*, v roce 2001 Heinz Magenheimer *Entscheidungskampf 1941* a opět W. Maser v roce 2004 s publikací *Fälschung, Dichtung und Wahrheit über Hitler und Stalin*. Polský autor žijící v Německu, Bogdan Musiał, na sebe upozornil roku 2000 prací *Die konterrevolutinäre Elemente*

sind zu erschossen. Plodný ruský emigrant Viktor Suvorov pokračoval s dalšími publikacemi jako *Den M* (1995) a *Stín vítězství* (2005). Velice zajímavou prací je kniha *Stalinovy iluze* Konstantina Plešakova, žijícího v USA, která vyšla roku 2005 (i když se autor nedokázal oprostít od určitých klišé). Z uveřejněných prací jasně vyplývá obrovská zodpovědnost sovětského státního vedení za vývoj událostí v letech 1939-1941, jeho agresivita a zločinné úmysly. Mýty o „mírumilovnosti“ a „nepřipravenosti“ Sovětského svazu patří definitivně do říše báchorek.

Další autoři přecházejí k celkové mezinárodní situaci, kde je vedle role Moskvy ukázána nově i role Londýna a Washingtonu, která vůbec neodpovídá hlásané „pravdě vítězů“. Mezi významné publikace posledních let v tomto směru patří knihy: Heinz Thomann *Von Sarajevo bis Nürnberg, der zweite Dreissigjährige Krieg* (2003), Gerd Schultze-Rhonhof *Der Krieg, der viele Väter hatte* (2004), Stefan Scheil *1940/41-Die Eskalation des Zweiten Weltkriegs* (2005), Walter Post *Die Ursachen des Zweiten Weltkriegs* (2005) a Heinz Magenheimer *Kriegsziele und Strategie der grossen Mächte 1939-45* (2006). Již před nimi se ale v devadesátých letech objevily menší publikace jako Max Klüver *Es war nicht Hitlers Krieg* (1993), Bolko von Richthofen *Kriegsschuld 1939-41* (1994), Robert Brock *Freispruch für Deutschland* (1995), Udo Walendy *Wahrheit für Deutschland* (1997), Walter Symanek *Deutschland muss vernichtet werden* (1999) a znovu M. Klüver *Die Kriegstreiber, Englands Politik gegen Deutschland* (2004). Zmiňovaný britský autor D. Irving vydal v roce 2004 svou zatím poslední knížku k II. světové válce s názvem *Schlacht um Europa*, která popisuje z nového pohledu invazi Spojenců do Normandie.

Revizionistická literatura se také zabývá neslavnou kapitolou anglo-amerického bombardování civilních cílů v Německu i po celé Evropě. Zmíním alespoň dvě díla – Fridrichův *Brand* (2003) a Kriwatův *Allierter Luftterror* (2005). Ožehavou otázku tzv. kolaborace obsáhle zpracovává Franz Seidler ve své knize *Die Kollaboration 1939-45* z roku 1995. Pro úplnost podotýkám, že množství literatury se zabývá i tragédií vyhnání německého obyvatelstva ze středovýchodní Evropy.

Důležitou roli ve vydávání literatury hrají nakladatelství. Autoři většinou nemohou své publikace sami vydávat a distribuovat, proto je úloha nakladatelství nezastupitelná. Ovšem, kdo vydává revizionistickou literaturu? Z velkých nakladatelství to jsou výjimky, např. některé publikace byly vydány v nakladatelství Herbig, Olzog, hlavní tíha ale leží na malých nakladatelstvích. Největším tiskovým podnikem pro revizionistickou literaturu v Německu je mnichovské nakladatelství DSZ, které vedle knih vydává i týdeník *National-Zeitung* a je úzce spojeno s politickou stranou DVU. Dalším větším uskupením jsou nakladatelství kolem čínorodé rodiny D. Muniera u Kielu – Arndt, Pour le Merité. Dále můžeme zmínit nakladatelství Osning, Grabert, v Rakousku např. Leopold Stocker Verlag, Zur Zeit.

Jedna věc je knihu vydat, druhá je její distribuce. A zde je asi největší kámen úrazu pro šíření revizionistického poznání. Oficiální distribuční sítě a velká knihkupectví v Německu, ovládaná liberálními elitami, odmítají jinak smýšlející literaturu prodávat a provádějí tak nepokrytě cenzurní práci. Zbývají tedy jen malá knihkupectví a zásilkový obchod. V Rakousku je situace lepší, ovšem ne ideální.

Nakonec bych se zastavil u již zmíněného týdeníku *National-Zeitung*. Z hlediska šíření nezávislé, revizionistické literatury má velkou roli, vychází v něm i množství slušných historických a politických článků. Co lze redakci vytknout, je její naprosté propadnutí do rigidního antiamerikanismu. Kritika činů USA před rokem 1945, mnohdy oprávněná, vede redakci ke stupňování kritiky činů USA i po roce 1945 až do současnosti a množství článků k událostem posledních desetiletí tak postrádá objektivitu až smysl pro soudnost.

Závěrem bych se zmínil o výhledech revizionistické literatury. Při pohledu na současnou politickou a společenskou situaci v Evropě bude nepochybně stav ostrakizace jiného poznání, než v oficiální linii pokračovat. Pojem „politicky korektní“ se hluboce zakořenil u vládních elit a velkých médií. Politizace historického učení o druhé světové válce dosáhla až obludné úrovně a udržuje se na ní. Politické elity až nepochopitelně šedesát let poté stále odvozují jakousi svou legitimitu od jednostran-

ného výkladu událostí. Demokratická společnost, která nechává naprosto volnou ruku k působení všem možným nemorálním, nemravným a úpadkovým jevům, všechny možné „menšiny“ všemožně podporuje, má přitom obrovský strach z projevování jiných názorů na historii, má hrůzu ze skutečně konservativních, tradicionalistických hnutí a postojů. Zde její tak často hlásaná tolerance končí a jinak smýšlející jsou vyháněni na okraj společnosti. Nechybí jejich nálepkování za extrémisty, neonacisty, fašisty a podobně. To vše se stalo běžnou záležitostí, je to doba, ve které žijeme. Ale vývoj jde a půjde neúprosně dál a jistě přijde čas, kdy se i v historii 20. století stane z „pravdy vítězů“, z „politické pravdy“, „pravdy Západu“ a „pravdy Východu“ jedna skutečná objektivní, historická pravda. Lidé samozřejmě mohou mít k postavám z historie své sympatie či antipatie podle svého vnitřního přesvědčení, ale všichni by měli ctít objektivní pohled na události.

Příloha č. 1

V češtině k uváděným tématům (kromě parciálních publikací věnovaných Wehrmachtu, Luftwaffe a Kriegsmarine) zatím vyšlo:

BOCK, von F.: Mezi povinnostmi a pochybnostmi, 1998

DANILOV, V.: Připravoval gen. štáb Rudé armády útok proti Německu? In: *Střední Evropa*, č. 49, 1994

DEGRELLE, L.: Tažení v Rusku, 1996

GROEHLER, O.: Sebevražedné spojení. Německo-sovětská vojenská spolupráce 1920-1941, 1997

IRVING, D.: Rommel, 1995

- Göring, 1996
- Vzestup a pád Luftwaffe, 1996
- Zkáza Drážďan, 1997
- Norimberk, poslední bitva, 1997
- Goebbels, 1998
- Hitlerova válka, válečná stezka let 1939-45, 2005

KUBÍK, P.: Rudé stíny, sovětské válečné zločiny 1941-45, 2003

MASER, W.: Porušení slova, Hitler, Stalin a druhá světová válka, 1996

MANSTEIN, von E.: Ztracená vítězství, 1995

SUVOROV, V.: Všechno bylo jinak aneb kdo začal druhou světovou válku, 1995

- Den M, 1996
- Stín vítězství, 2005

TAYLOR, J.: Příčiny druhé světové války, 2005

TOPITSCH, E.: Stalinova válka proti Evropě. In: *Střední Evropa*, č. 47 a 48, 1994